

de Rechtspraak

De voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Mevrouw A. van Miltenburg
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 3 oktober 2013
contactpersoon Voorlichting
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
telefoonnummer 06-18609322
cc - Voorzitter Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
- Voorzitter Eerste Kamer der Staten-Generaal
- Staatssecretaris voor Veiligheid en Justitie
bijlage 1
onderwerp Advies derde nota van wijziging Aanpassing van de Advocatenwet
en enige andere wetten in verband met de positie van de
advocatuur in de rechtsorde en herziening van het toezicht op
advocaten (Wet positie en toezicht advocatuur) (TK 32 382)

T (088) 36 10000
F (088) 36 10022
www.rechtspraak.nl

Geachte mevrouw Van Miltenburg,

Op 3 juni jl. heeft de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (“de staatssecretaris”) de derde nota van wijziging Aanpassing van de Advocatenwet en enige andere wetten in verband met de positie van de advocatuur in de rechtsorde en herziening van het toezicht op advocaten (Wet positie en toezicht advocatuur - TK 32382) aan de Tweede Kamer aangeboden.¹ Op 10 november 2011 heeft de Raad voor de rechtspraak (de “Raad”) op verzoek van de staatssecretaris het in de bijlage bijgevoegde advies uitgebracht inzake de tweede nota van wijziging bij dit wetsvoorstel.² Nu de derde nota van wijziging naar de mening van de Raad nog onvoldoende recht doet aan de bijzondere positie van de advocatuur in de rechtsstaat, ziet de Raad aanleiding om rechtstreeks aan de Tweede Kamer advies uit te brengen.

De derde nota van wijziging

Met de derde nota van wijziging wordt beoogd tegemoet te komen aan de wensen en suggesties van verschillende fracties naar aanleiding van de tweede nota van wijziging. Voor wat betreft de positionering van het college van toezicht - het nieuwe orgaan van de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) waaraan de eindeverantwoordelijkheid voor het toezicht op advocaten wordt opgedragen - komen de wijzigingen in de derde nota van wijziging hoofdzakelijk op het volgende neer:
- van het college van toezicht kan ook één advocaat deel uitmaken, doch niet in de functie van voorzitter (art. I, onderdeel Za);

¹ TK 32 382, nr. 14.

² 2011/47 Advies tweede nota van wijziging bij de Wet tot aanpassing van de Advocatenwet, de Wet op de rechtsbijstand en de Wet tarieven in burgerlijke zaken in verband met de positie van de advocatuur in de rechtsorde (Kamerstukken 32 382) van 10 november 2011.

de Rechtspraak

datum 3 oktober 2013
pagina 2 van 3

- door de NOvA aangedragen kandidaten voor benoeming in het college van toezicht kunnen door de minister van Veiligheid en Justitie alleen wegens zwaarwegende en te motiveren gronden worden geweigerd (art. I, onderdeel Za).

Met deze aanpassingen wordt beoogd een juiste balans te bereiken tussen enerzijds de afstand die de rijksoverheid heeft in te nemen ten opzichte van de advocatuur en anderzijds de verantwoordelijkheid van diezelfde overheid voor een goede regulering van (het toezicht op) die beroepsgroep. Hiermee wordt beoogd verdere verbeteringen aan te brengen in de modernisering van het toezicht op advocaten, met behoud van de onafhankelijke positie van de beroepsgroep.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.³

Advies

De Raad waardeert de poging van de staatssecretaris om een juiste balans te bereiken tussen enerzijds de afstand die de rijksoverheid heeft in te nemen ten opzichte van de advocatuur en anderzijds de verantwoordelijkheid van diezelfde overheid voor een goede regulering van (het toezicht op) die beroepsgroep. Het wetsvoorstel heeft daardoor aanzienlijk aan kracht gewonnen. De Raad is echter van mening dat de voorgestelde aanpassingen van het wetsvoorstel in de derde nota van wijziging toch nog onvoldoende recht doen aan de bijzondere positie van de advocatuur in de rechtsstaat. De Raad acht het onderwerp van dusdanig belang dat hij meent daarover aanvullend te moeten adviseren.

Zoals de Raad al eerder heeft opgemerkt in zijn advies van 10 november 2011, dient de rechtsstaat een eerlijk proces door een onafhankelijke rechter te garanderen. Daarvoor is essentieel dat de onafhankelijkheid van de advocatuur voldoende is gewaarborgd. Dit geldt temeer waar het procedures betreft waarbij de overheid betrokken is.

Gelet op het belang van een onafhankelijke advocatuur voor een eerlijk proces zal een stelsel van toezicht op de advocatuur aan het vereiste moeten voldoen dat het beïnvloeding van advocaten vanuit de overheid uitsluit. Dit betekent dat waar in het kader van dat toezicht aan instanties of personen van buiten de advocatuur bevoegdheden worden toegekend die inbreuk kunnen maken op die onafhankelijkheid strikte eisen moeten worden gesteld: de betreffende instanties dienen voldoende onafhankelijk van de overheid te worden gepositioneerd en er dient een duidelijke noodzaak te zijn voor de aan die instanties of personen toegekende bevoegdheden.

³ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke instanties zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 3 oktober 2013
pagina 3 van 3

De Raad is van mening dat de betrokkenheid van de advocatuur bij de (uitoefening) van het toezicht en bij de benoemingsprocedure voor de leden van het college van toezicht wel behoorlijk is versterkt met de introductie in de derde nota van wijziging van de mogelijkheid van deelname van één advocaat aan het college van toezicht (artikel I, onderdeel Za) en met de bepaling dat door de NOvA aangedragen kandidaten voor benoeming in het college van toezicht door de minister van Veiligheid en Justitie alleen wegens zwaarwegende en te motiveren gronden worden geweigerd (art. I, onderdeel Za)). De Raad acht de positionering van het college van toezicht zoals voorgesteld in de derde nota van wijziging aanvaardbaar, mits de rol van dat college beperkt is tot dat van toezichthouder op stelselniveau.

Het college van toezicht is echter niet enkel stelselverantwoordelijk. Ook na de derde nota van wijziging laten de aan het college van toezicht toegekende bevoegdheden nog steeds ruimte voor inmenging van het college met de feitelijke uitoefening van het toezicht door de deken. Zo kan het college van toezicht een deken algemene en specifieke aanwijzingen geven (artikel 45b, lid 5) en een deken voordragen voor schorsing of ontheffing van zijn taakuitoefening (artikel 45c). Het college kan andere personen dan deken aanwijzen om toezicht uit te oefenen (artikel 45b, lid 2, sub b en c), waaronder personen werkzaam voor het bureau van het college van toezicht. Ook voorzien de tweede en derde nota's van wijziging in doorbreking van de geheimhoudingsplicht van advocaten ten behoeve van de uitoefening van het toezicht (artikel 45b, lid 3).

Naar het oordeel van de Raad komt de derde nota van wijziging daarmee helaas niet, althans onvoldoende tegemoet aan de fundamentele bezwaren die naar aanleiding van de tweede nota van wijziging zijn ingebracht tegen de bevoegdheden van het college van toezicht. Nu het rapport dat in opdracht van de NOvA is opgesteld door de heer mr. A.W.H. Docters van Leeuwen onder de titel 'Het bestaande is geen alternatief' concrete aanbevelingen bevat voor een alternatief systeem van toezicht op stelselniveau dat beter recht doet aan de bijzondere positie van de advocatuur in het rechtsbestel, acht de Raad de noodzaak voor de aan het college van toezicht toegekende bevoegdheden niet aangetoond. De Raad vindt dat het door de beroepsgroep zelf aangedragen en breed gedragen alternatieve systeem van stelseltoezicht eerst serieus verkend zou moeten worden alvorens over te gaan tot de vergaande en niet onomstreden inrichting van het toezicht die de staatssecretaris voorstelt.

Werklast

De Raad verwacht geen werklastgevolgen ten gevolge van deze nota van wijziging.

Hoogachtend,

mr. F.C. Bakker
Voorzitter